

Třicet let bojů o sociální spravedlnost KSČM

Třicet let obnáší jeden a půl generačního intervalu. A je to právě třicet let, co vznikla Komunistická strana Čech a Moravy, jedna z významných levicových stran dnešní politické scény v České republice. Její založení bylo dalším výrazným a neopominutelným milníkem v cestě komunistické levice na území České republiky. Mělo a stále má svůj velký význam i pro světové dělnické, levicové komunistické hnutí. Tehdy, čtyři měsíce po listopadových událostech, v nichž zcela zkolabovalo vedení KSČ, čtvrt roku po jejím Mimořádném (prosincovém vánočním) sjezdu. Tímto sjezdem, kterým vrcholil rozvrat v dosud vedoucí politické straně, poté, co „červené knížky“ odhodili kariéristé a malověrní. Možná se pro někoho hodí dodat, a pro někoho ne, že se Achillovou patou již tehdy ukázala práce strany v odborech, tehdejší ROH. Přední odboroví funkcionáři jako jedni z prvních odhazovali stranické knížky, provolávali, hlesla o komunistickém útlaku, žvanili o západní výrobní demokracii, postavili se do čela mnohých organizovaných protestů, mluvili z tribun na Letné a leckde jinde. Hlavně věrně plnili úkol jim uložený zcela zásadní, zorganizovat masové stávky a rozbít dosud jednotné odborové hnutí, tehdejší ROH. Jsem přesvědčen, že se s tím polistopadové komunistické hnutí nikdy zcela nevyrovnalo, včetně KSČM. Nevyrovnaly se s tím zcela ani ostatní levicové strany, které se buď přetransformovaly, či nově vznikly v polistopadovém Československu a později České republice. Místo úsilí podpory skutečně levicových odborů pod objektivními i subjektivními událostmi spíš vlašně případ od případu podporují Evropskou odborovou konfederaci, jím obdobné centrály a přistupují vlastně na jejich hru budování kapitalismu s lidskou tváří, představovaný nejvíce trvalým sociálním smírem, prosazovaným od šedesátých let socialistickým hnutím. Všechny hospodářské krize po roce 1989, které ve větším či menším rozsahu zasáhly Československo a později Českou a Slovenskou republiku i svět, přinesly hluboké politicko-ekonomické, změny, otřesy spojené s transformací vlastnických vztah. To přineslo, poznání reálně fungujícího kapitalismu se sociálním poučením. Ne vždy tento stav věcí dokázalo levicové hnutí, politické levicové strany ani ty komunistické správně analyzovat a vyvodit objektivní východiska v jejich politice a působení na veřejnosti.

Vrátím se však ke vzniku KSČM. Stoupenci socialismu a ideálů, myšlenek dělnického a komunistického hnutí se pod děním událostí rozhodli založit novou radikálně levicovou stranu. Nejtít touto cestou, pro kterou se rozhodla KSČM, se odhodlala část KSS včele s P. Veisem, zřejmě pod dojmem jiných postkomunistických stran.

Založení KSČM v tehdejší Československé federativní republice, byl nejen odraz politické reality, ale měla to být i zároveň nenaplněná reakce na skutečnost. Od roku 1944 zde totiž existovala KSS jako organizační součást KSČ. Mělo to být i dvacet let nenaplněné protiváhy KSS partnerskou organizací po federalizaci Československa. KSS si však po roce 1989 prodělávala zcela jinou

transformační cestu, byť obě strany tvořily volnou politickou federaci, která přes mnoho složitostí vydržela do samého rozpadu Česko Slovenské federativní republiky.

Vrátím se však k březnovým událostem roku 1990. Tou novou stranou, navazující na vše pokrokové z dělnického a komunistického hnutí se stala KSČM. Ta zároveň nabídla všem těm, kteří věřili ve společnost rovnosti, alternativu, aby společně s ní, usilovali za uskutečnění vize, za níž od Velké francouzské revoluce umíraly či trpěly masy dělníků a všech, kteří toužili po odstranění vykořisťování člověka člověkem. Myslím si, že to je základní úkol, jehož naplnění je zásadní výzvou i cílem pro všechny dnešní komunisty. A to bez ohledu na to, v jaké funkci nebo postavení se nachází. Rovněž jsem přesvědčen, že to je úkol všech ostatních politických hnutí i stran, společenských hnutí, spolků, mládežnických organizací a všech ostatních hlásících se k levicovým národním a vlasteneckým myšlenkám.

Dnes, tedy třicet let od založení Komunistické strany Čech a Moravy, můžeme rekapitulovat. Máme na to plné právo. Podařilo se KSČM skutečně naplnit představy, které si dala na začátku svého vzniku? Myslím, že můžeme zodpovědně odpovědět, že od programu, který tehdy byl přijat a pak konkretizován na následných sjezdech, se strana neodchýlila a nikdy se nevzdala svého základního cíle. Tedy vybudování skutečné společnosti odstraňující ekonomickou a sociální nerovnost, společnosti spravedlivé, společnosti socialistické.

Často se musela KSČM potýkat s řízeným i živelným antikomunismem, pomluvami, zneužíváním mainstreamových sdělovacích prostředků, pokusy znemožnit její činnost, persekucemi, jak funkcionářů, tak řadových členů. Přesto se dokázala prosadit. To zvláště dnes budí zcela novou vlnu agresivního, ničeho se neštítícího antikomunismu. Nesmíme mu podlehnout! To znamená neučinit z něj za žádnou cenu naše ústřední téma. Odsunout je, jinak bychom se dopustili vážné chyby. Podstatné pro nás musí být vše ostatní, co skutečně trápí dnešní společnost a zajímá naše spoluobčany.

Jistě, ne vše se podařilo. Ne vždy jsme využili všech svých možností. Ne vždy volili nejsprávnější cestu. Ale ani klasikové, na něž se část našich souputníků ráda odvolává, si dovolím připomenout, že i oni hledali tu nejsprávnější cestu k dosažení svého cíle. Ne vždy se jim to dařilo. Navíc se nemuseli vypořádávat s otázkou porážky celé soustavy států rozhodnutých jít směrem od kapitalismu k budování společnosti lidově demokratické a posléze socialistické. Řada úspěšných ale i neúspěšných pokusů o nalezení nejvhodnějších cest se projevila i v poklesu volebních preferencí v posledních několika letech. Je to pro nás poučení, ale nikoli prohra. To je myslím nutné mít na zřeteli. Být sebekritičtí, ale nepodléhat apatii, ani vnitřní řevnivosti. To by nebyl správný komunistický přístup. A není třeba zastírat, že se věnujeme i analýzám dnešní společnosti. Dělalí to i jiné socialisticky nakloněné strany, či

spolky a subjekty. Zatím bez zásadního výsledku. Podstatná je analýza současného vývojového stádia kapitalismu v naší zemi, EU a světě. Analýz bylo vytvořeno poměrně velké množství, většinou však pomíjí podstatu problému. Věnují se buď problémům lidského utrpení a chudoby, nebo postavení velkých nadnárodních kapitálových korporací. To je rozhodující téma pro levici, chce-li řešit důsledky dnešní epidemiologické nákazy a následující hospodářské krize se sociálními problémy. Kapitalismus toto nezvládne.

Nyní, poté co odezní opatření, která byla vyvolána nemocí Covid-19, nás čekají další volby. Tentokrát krajské a do třetiny Senátu. Budeme obhajovat stovky zastupitelů a dokonce i vedení Ústeckého kraje. Naši současní zastupitelé odevzdali, stejně jako právě vedení Ústeckého kraje, veliký kus práce. To je třeba zúročit. Ukázat, že Komunistická strana Čech a Moravy je tady, aby bránila zájmy těch, kteří se živí pouze svou prací, prodavačů i prodavaček z obchodních řetězců, dělníků i dělnic ve stavebnictví, ve velkých průmyslových závodech, železničářů, silničářů, učitelů a učitelek, zemědělců, policistů, hasičů, drobných řemeslníků, důchodců, mladých rodin s dětmi, pacientů, nezaměstnaných, prostě všech, kteří často žijí dokonce od výplaty k výplatě nebo ze sociálních dávek, těch, co jsou na kraji hmotné nouze. I požadavek rovné pětítýdenní kalendářní dovolené, který má uzákoněný veřejný sektor je spravedlivý i pro sektor soukromý směrem k jeho zaměstnancům. Zrovna tak jako bylo spravedlivé rušení třídní karenční doby a třeba i zvýšení důchodů. Věřím, že s naším programem, s našimi kandidáty uspějeme. Dovolím si ještě jeden odkaz na jedno pučení. Stále se skloňuje u velké části strany slova masová či volební komunistická strana. Ano Komunistická strana nesmí být jen stranou volební, ale zároveň je třeba si uvědomit, že to v rozhodujícím smýšlení neznamena početnost členské základny. Znamená to široký vliv mezi sympatizanty, vliv ve spolcích, empatii pro zájmy společnosti a nesmírně namáhavou práci s chápáním oprávněných požadavků levicových, revolučních odborů. Každý člen strany podle svých možností, zvláště v produktivním věku by se měl zapojit do odborové práce a pomoci prosazovat skutečné požadavky zaměstnanců, nikoliv to co chtějí předáci velkých evropských odborových centrál, nebo nadnárodních bank.

Institut České levice dává jasnou politickou možnost rozvíjet a aplikovat dialektický materialistický historický světový názor na současný svět. Zároveň je nutné nenechat zapomenout a nenechat překrucovat pokrokové tradice zápasů dělnického a pokrokového hnutí. Bránit ostrakizaci a naopak pomáhat rozvíjení marxistického hnutí, filozofických a politických názorů nejen Karla Marxe, Bedřicha Engelse, V. I. Lenina, Ho Či Mina, Antonia Gramsciho, Maurice Thoréze, George Marchaise a dalších představitelů těchto stran po celém světě. Ale i celé řady našich představitelů například Bohumíra Šmerala, Jana Švermy, Zdeňka Nejedlého a celé další řady politiků, vědců, literátů a další umělců, pro něž komunistické hnutí bylo vždy vyjádřením té nejpokrokovější a nejaktivnější avantgardy. Řada z

nich si své poznání nesla z hlubokého rozčarování sociální demokracie, které zprvu věřili, angažovali se v ní, jako straně bojující za dělnické požadavky, za obyčejného pracujícího člověka. Posléze po zkušenosti první světové války, jejich hlasů pro válečné úvěry i pod vlivem Velké říjnové revoluce pochopili podstatu její zraedy a zaprodanosti. Tato zkušenost pokračovala přístupem k Mexické revoluci, Italské fašistické agresi v Habeši a Občanské válce ve Španělsku. Jak poučná je i dnes politika vlád, v níž sedí sociální demokraté s neoliberalizmy hlásající stejnou politiku jako před sto lety. Politiku sankcí, ekonomických blokad a fakticky politiky přímé vojenské účasti. Za všechny bych na závěr jmenoval Pabla Picassa, jež své motivy propůjčil nejen komunistickému hnutí, ale i Světové odborové federaci, nebo Pabla Nerudy, Frederico Gracia Lorcu, Dolores Irábuii českého Antonína Pecku, Jiřího Wolкера, Ivana Olbrachta (vlastním jménem Kamila Albrechta Zemana), Vladislava Vančuru, Ivana Sekaninu, Julia Fučíka, Marii Majerovou, Marii Pujmanovou, Antonína Zápotockého. Omlouvám se těm, které jsem nejmenoval, herce, filmové režiséry a další činovníky, vlastence, kteří pro svou myšlenku neváhali položit to nejcennější, svůj život. Nikdo je k tomu nenutil, jen jejich vlastní přesvědčení. Jejich památka v odkazu našeho hnutí si zaslouží trvalou úctu a pokoru. Co je pro nás podstatné v současné krizi a co by mělo spojovat levici přes různé názorové rozdíly? Je třeba lidské solidarity, vzájemné pomoci. Řevnivost a spory by měly ustoupit. Podpora vlády snažící se bojovat s pandemií by měla mít všeobecnou podporu bez ohledu na rozdíl politických stanovisek.

Také k tomu nás především zavazuje odkaz celých třiceti let existence Komunistické strany Čech a Moravy. Co je pro nás podstatné v současné krizi a co by mělo spojovat levici přes různé názorové rozdíly je společný boj proti dnešní největší hrozbě, celosvětové pandemii, ať jsou její příčiny jakékoliv. Institut české levice by měl být rovněž jedním z pojítek o myšlenkách historie dělnického, levicového, socialistického a komunistického hnutí a výměně názorů na překonání současné kapitalistické společnosti s jinými politickými subjekty. Je to diskuze široká a nelze ji zužovat jen na KSČM. Je, ale pravdou, že třicet let politického působení KSČM přineslo mnohé, co stojí za zobecnění i poučení.

Stanislav Grospič
předseda správní rady
Institutu České levice